

Kysely hännänpurennan ehkäisystä Suomessa: mitä tuottajat vastasivat?

Keräsimme keväällä 2015 verkossa julkaistulla kyselyllä tietoja siitä, miten suomalaiset tuottajat arvottavat sikojen hännänpurennan ehkäisy- ja lopettamiskeinoja. Lisäksi kysyimme miten suureksi ongelmaksi tuottajat kokevat hännänpurennan, ja miten he suhtautuvat hännäntypistykseen. Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 70 tuottajaa. Vastauksista 54 koski lihasikavaihetta, ja 16 välikasvattamoaa. Kyseisen tuotantovaiheen sikamäärä vaihteli vastaajien tiloilla 100 siasta 6400 sikaan.

Tuottajien kokemusten mukaan kaikkein tärkeintä on varmistaa sikojen **toimiva ruokinta**. Ruokintatilan riittävyys oli kaikista tekijöistä arvottu korkeammalle, ja tästä tuottajat olivat myös hyvin samaa mieltä: vaihtelu vastausten välillä oli pientä. Rehun oikea koostumus, ja rehun tasainen laatu, koettiin myös hyvin tärkeiksi, samoin vedensaannin varmistaminen kaikille sioille. **Eläinten terveydestä huolehtiminen** nousi myös selkeästi esille – se koettiin melkein yhtä tärkeäksi kuin ruokintatilan riittävyys. **Eläinainesta**, eli laadukkaita porsaita, pidettiin myös hyvin tärkeänä, samoin **ilmaliikkeiden hallintaa** karsinassa. Vastaukset olivat pitkälti linjassa aikaisemman tutkimustiedon mukaan, mutta ruokinnan ja terveyden korostuminen oli tässä aineistossa merkittävä, eivätkä nämä tekijät ole aikaisemmin saanut näin vahvaa priorisointia. Yleisessä keskustelussa keskitytään usein tongittavan materiaalin tärkeyteen. Tässä kyselyssä sekin koettiin tärkeäksi, mutta sen koettu arvo jäi kuitenkin edellä mainittuihin tekijöihin verrattuna hieman vähäisemmäksi.

Tongittavista materiaaleista kaikkein tärkeimmiksi hännänpurennan ehkäisyssä koettiin olki, sanomalehti, heinä ja pahvi. Sen sijaan kiinteän esineet, kuten ketjut, pallot ja puu todettiin vähemmän tehokkaiksi. Tämä vahvistaa aikaisempien tutkimusten tuloksia: kuiviketyyppinen, tongittava ja pureskeltava materiaali on kaikkein tehokkain tyydyttämään sikojen tonkimistarpeen, ja myös vähentämään hännänpurentariskiä. Tuottajien mainitsemia, tehokkaaksi koettuja tonkimis- ja pureskelumateriaaleja olivat lisäksi muun muassa säilöheinä, käytetyt autonrenkaat, olki- ja kaurapelletit, puutarhaletku, tyhjät muovikanisterit ja vanhat saappaat ja kengät.

Jos karsinassa näkyy merkkejä hännänpurennan alkamisesta, koettiin kaikkein tehokkaimmaksi keinoksi hännänpurennan lopettamiseksi **hännänpurentasian tunnistaminen ja poistaminen karsinasta**. Kohtuullisen tärkeäksi koettiin myös **kuiviketyyppisen materiaalin lisääminen** karsinaan. Avoimissa vastauksissa useampi vastaaja kommentoi, kuinka tärkeätä on tällöin antaa sioille uutta materiaalia sen sijaan, että lisää jo ennestään käytössä olevaa materiaalia. Moni vastaajista totesi, että tehokkain tapa lopettaa hännänpurenta on lisätä karsinan lattialle jonkinlaista lisärehua, mineraaleja tai suolaa.

Tuottajien raportoima keskimääräinen hännänpurennan esiintyvyys tiloilla oli 2,3%, mikä vastaa vuonna 2013 raportoitua teurastamoilla esiintyvää hännänpurentaprosenttia. Skaalalla 1-7 (1: ei ollenkaan vakava ongelma; 7: erittäin vakava ongelma), 72% vastaajista kokivat hännänpurennan vähäiseksi ongelmaksi (1-2) omalla tilallaan. Kysyttäessä suhtautumista hännäntypistykseen, mielipiteet jakaantuivat jonkun verran: 62% totesi, että kasvattaisi hyvin epätodennäköisesti (1-2) typistettyjä sikoja, jos tämä olisi laillista Suomessa (skaalalla 1: en missään nimessä kasvattaisi – 7: hyvin todennäköisesti kasvattaisin typistettyjä sikoja). Sen sijaan noin 20% vastaajista arvioi, että kasvattaisi hyvin todennäköisesti (6-7) typistettyjä sikoja, jos tämä olisi mahdollista.

Tuloksista kerrottiin pääkohtia syksyllä 2015 eurooppalaisessa kotieläintieteen kongressissa (European Association for Animal Production, EAAP). Tulokset herättivät runsaasti kiinnostusta – monessa maassa

etsitään aktiivisesti keinoja vähentää typistyksen tarvetta. Tuloksista tullaan raportoimaan tarkemmin muun muassa KMMetissä tämän vuoden lopussa.

Suurkiitokset kaikille kyselyyn vastanneille!

Lisätietoja: professori Anna Valros (anna.valros@helsinki.fi), Helsingin yliopisto, Eläinlääketieteellinen tiedekunta.